

מפעלי מים ברמות מנשה

עונה: יפה בחורף, לאחר גשמים ונעים הקיץ, בימים חמים.

התאמת המסלול: מתאים לכל המשפחה.

קושי המסלול: מסלול קל.

אורך המסלול: דילוג בין כמה נקודות. בכל נקודה הליכה בת כמה מאות מטרים.

אופן הגעה: בצומת עדה שעל כביש מספר 652 בין פרדס חנה לבנימינה פונים מזרחה לכביש מספר 653. לפני הכניסה לגבעת עדה פונים שמאלה, בעקבות השילוט לעמיקם ואביאל. חולפים על פני שתי הכניסות לאביאל. כשלושה קילומטרים אחרי הפניה השנייה מגיעים אל אתר "מי קדם", הנמצא משמאל לדרך.
ציוד נדרש: בקיץ, כשמבקרים באמה יש להצטייד בבגדי הליכה במים, בסנדלים למים ובפנסים.

מים תמיד היו מוקד מרכזי בחייו של האדם. הדברים לא השתנו מהתקופה הרומית ועד היום. אז העבירו את מי המעיינות של רמות מנשה באמות מים לקיסריה והיום אוספים את מימיהם ומנסים להעשיר בעזרתם את מי התהום. המועצה האזורית אלונה היא המועצה הקטנה ביותר בארץ. בתחום שיפוטה כ-900 תושבים בלבד, המתרכזים בשלושה ישובים: אביאל, עמיקם וגבעת ניל"י. הערוץ הרחב שלאורכו נוסעים הוא נחל התנינים. אתר "מי קדם" שייך למועצה האזורית והכניסה אליו בתשלום. ניתן לצפות בו בסרטון קצר ולהיכנס לקטע קטן מהנקבות הרומיות הארוכות, שאספו את מי התהום והטו אותם אל אמה שהוליכה אותם לעיר קיסריה (השנייה והארוכה מבין שתי האמות). עיקר קסמו של האתר בימים חמים, שבהם כיף להצטנן במי האמה. בחורף התענוג מפוקפק, אבל דווקא בו, בעיקר בעקבות גשמים, ניתן להתרשם ממפעל המים המודרני.

מאתר "מי קדם" חוזרים לרכבים ושבים באותה דרך, לכיוון אביאל. כעבור שני קילומטרים מגיעים אל דרך עפר שפונה ימינה ומובילה למחשוף סלע לבן. במקום סכר בטון ושלט "הטיית תנינים". זוהי התחנה השנייה במסלול. לאורך מחשוף הסלע נמשך קו הפירים העתיק והנקבה, אלא שכאן לא נערכו חפירות וניקוי מסחף והכניסה לאמה אפשרית רק בזחילה במים ובבוץ. בנקודה זו מתחיל מפעל המים המודרני של נחלי מנשה.

בחורף הסכר על נחל התנינים מטה את מי השיטפונות אל תעלת מים רחבה. סכרים דומים נמצאים על כל הנחלים הגדולים המנקזים את רמות מנשה מערבה (נחל אלונה, עדה, ברקן ומשמרות). כולם מטים את הזרימה השטפונית בנחלים אל תעלה מאספת. במקום שיזרמו לים מוליכה התעלה את המים אל מאגרי מנשה ממזרח לפרדס חנה. המאגרים יהיו תחנתנו הבאה.

חוזרים לרכבים ונוסעים לצומת עדה. פונים שמאלה לכיוון פרדס חנה ופונים שוב שמאלה, אל תוך פרדס חנה בצומת איטונג (הכיכר הגדולה), לעבר דרך הים (כביש מספר 651). כעבור 3.6 קילומטרים, לאחר שחולפים על פני אזור התעשייה קיסריה, מגיעים אל פניה של דרך עפר. לרוב יש במקום מחסום נעול, אך ניתן לתנות בשולי הדרך וללכת כברת דרך קצרה בחולות אל מאגרי המים. באזור חולי זה מסתיימת תעלת האיסוף של נחלי מנשה. מימייה מוזרמים אל מאגר השקעת סחף. לאחר מכן הם מועברים למאגר נוסף, שבו, ללא הסחף הרב האוטם את קרקעית המאגר, הם מחלחלים דרך החול ומעשירים את מי התהום של אזור החוף במים שאחרת היו אובדים בים.

עודכן בתאריך: 30.5.2011